

IS ECONOMIE EEN WETENSCHAP?

door Paul Frentrop

Dus Philips-aandeelhouders kunnen erop rekenen dat het dividendbeleid gestaag doorgaat, dat we investeren in de lange termijn zodat de waarde van het bedrijf hoger wordt en dat we operationeel excellent presteren.

Want dat is de achilleshiel van Philips. We moeten goed kunnen concurreren met Aziaten, snel gaan, goede kwaliteit leveren tegen telkens verbeterende marges."

12 Philips kreeg afgelopen jaren ook te maken met fraude- en smeergeldaffaires. Hoe is dat in de toekomst te vermijden?

"Ten eerste heb je duidelijke principes nodig. Een *principle and value based* cultuur waarin je duidelijk maakt: zo werken we en anders moet je niet bij ons willen werken. Ten tweede moet je de interne controle op orde hebben. En dan helpt het als je een helder en gestandaardiseerd businesssysteem hebt. Dat leidt tot betere operationele excellentie.

In Nederland denken we nog weleens dat zoiets de creativiteit inperkt. Maar dan zeg ik altijd, integendeel. Als jij het proces kent om een auto te bouwen, dan kun je sneller op de weg zijn en sneller rijden dan wanneer je het wiel iedere keer opnieuw moeten uitvinden. Die aversie tegen standaardisatie zijn we aan het weghalen waardoor de kwaliteit en verifieerbaarheid van interne processen veel groter wordt. De transparantie is veel groter."

13 U heeft recent de analogie met de eerste, tweede en derde versnelling gebruikt. Waar staat Philips nu?

"Ik heb ook weleens de marathonvergelijking gemaakt. Ik denk dat we nu halverwege zijn. Dan kom je even de man met de hamer tegen. En daarna ga je gewoon door."

gebrek aan ideeën hebben, die hebben we genoeg."

11 Kunnen aandeelhouders erop rekenen dat Philips zijn huidige dividendbeleid voortzet?

"Dat is absoluut gewaarborgd. We hebben zelfs in het midden van de crisis ons dividendbeleid gehandhaafd. Normaal gesproken keren we 40 tot 50 procent uit van de nettowinst (uit voortgezette activiteiten). In de crisis hebben we ons dividend gewoon gehandhaafd en gingen we richting een uitkering van 100 procent van de nettowinst. Maar dat is ook om een betrouwbare waardepropositie te zijn voor aandeelhouders.

Toen voormalig Centraal Plan Bureau (CPB) directeur Coen Teulings zich liet ontvallen dat de berekening van de voordelen van de euro met een flinke korrel zout moet worden genomen, haastten spraakmakende economen zich te verklaren dat we die uitspraak met een flinke korrel zout moeten nemen. Dat deed mij peinen over het wetenschappelijk gehalte van economie. 'De economie' bestaat pas sinds de Tweede Wereldoorlog. In 1941 bedachten ambtenaren op het Britse ministerie van financiën het Bruto Nationaal Product om te meten hoeveel oorlogsgoederen het land kon produceren. Deze uitvinding schiep banen voor 'economen' én een nieuwe studierichting.

Dat laatste met horten en stoten, getuige een toespraak van dr. H.M. Hirschfeld uit 1955 over 'De betekenis van de economische wetenschap voor de huidige samenleving'. Op een bijeenkomst georganiseerd door de 'Contact Commissie van Academisch Gevormde Economen' op de Nederlandse Economische Hogeschool te Rotterdam, verklaarde de machtigste ambtenaar op Economische Zaken ooit dat, "gezien de ingewikkeldheid der problemen", een academische opleiding voor economen wel aanbevelenswaardig, maar niet noodzakelijk was: "Een gezond economisch en financieel inzicht kan ook in de praktijk van het economische leven verworven worden. In vele gevallen zal de economische opleiding bij het nemen van beslissingen een voordeel zijn, doch ervaring en feeling op ander gebied, kan het gemis aan economische opleiding vaak compenseren."

Zijn gelijk werd snel bewezen. Jan Tinbergen, van 1945 tot 1955 directeur van het CPB, had geen economie gestudeerd, maar wis- en natuurkunde. In Leiden. Toch ontving hij in 1969 de 'Nobelprijs voor de Economie'. Nou ja, het was niet een echte Nobelprijs, zoals die voor prestaties in de natuur-, schei- en geneeskunde, waartoe Alfred Nobel in 1895 bij testament geld had achtergelaten. Het was de 'prijs van de Zweedse Rijksbank voor economische wetenschappen ter nagedachtenis aan Alfred Nobel'. Deze prijs werd in 1969 voor het eerst uitgereikt en dat gebeurt sindsdien in dezelfde ceremonie als de Nobelprijzen. Misschien om de economische wetenschap hetzelfde cachet te geven als natuurwetenschappen. Maar wat Zweedse en andere centrale banken ook proberen, economie blijft een menswetenschap, die de wereld om ons heen niet beter kan verklaren dan moraal filosofie doet. (De studierichting van Adam Smith). Dat is al uitgelegd door Frédéric Bastiat (1801-1850), die erop wees dat je nu eenmaal nooit alle effecten ziet van menselijke besluiten (zoals één munt gebruiken in heel verschillende landen). Bastiat was evenmin econoom, maar Joseph Schumpeter (die rechten studeerde) vond hem de meest briljante economische journalist ooit.